

VOLKSGEZONDHEID
WELZIJN EN SPORT
30 JAN. 2017
SCANPLAZA

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Gezondheidsraad
T.a.v. de heer prof. dr. W.A. van Gool
Postbus 16052
2500 BB DEN HAAG

Datum 26 januari 2017
Betreft Adviesaanvraag inzake gezondheidsrisico's rondom veehouderij voor
omwonenden

Geachte heer Van Gool,

In 2012 bracht de Gezondheidsraad advies uit over gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen. Naar het oordeel van de raad was de kennisbasis te smal om één kwantitatief beoordelingskader te kunnen ontwikkelen waarin wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Ook minimumafstanden tussen veehouderijen en woongebieden zouden niet gezondheidskundig te onderbouwen zijn. Om deze kennislacunes te verkleinen gaven de toenmalige minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) en de staatssecretaris van Economische Zaken (EZ) opdracht voor het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar de gezondheidseffecten van veehouderijen: het zogeheten VGO-onderzoek (Veehouderij en Gezondheid Omwonenden). Ook zijn sinds 2012 enkele andere relevante onderzoeksrapporten verschenen.

Inmiddels zijn de meeste uitkomsten van het VGO-onderzoek beschikbaar. Conform de toezegging aan de Tweede Kamer verzoek ik u, mede namens de minister van VWS en de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu (IenM), uw advies uit 2012 in het licht van deze nieuwe kennis te actualiseren. Ik wil u vragen hierbij te specificeren welke inzichten wetenschappelijk algemeen aanvaard zijn en voor welke risico's eerder sprake is van aanwijzingen.

Een tweede kwestie betreft secundair fijnstof ten gevolge van de emissie van ammoniak. Wat is bekend over de gezondheidsrisico's van blootstelling daaraan, over de veehouderij als bron van secundair fijnstof en over risicoreducerende maatregelen? Is vervolgonderzoek op dit gebied zinvol en zo ja, welk onderzoek verdient aanbeveling? Ik verzoek u bij de beantwoording van deze vraag verbinding te leggen met de adviesaanvraag "toekomstig luchtkwaliteitsbeleid" (IenM/BSK-2016/88710) die reeds bij de Gezondheidsraad in behandeling is.

Een derde kwestie betreft andere gezondheidsaspecten die mogelijk samenhangen met fijnstof uit veehouderijen en die in het VGO-onderzoek niet onderzocht zijn, te weten hart- en vaatziekten en longkanker. Wat is bekend over deze gezondheidsrisico's in de buurt van veehouderijen. Is vervolgonderzoek op dit gebied zinvol en zo ja, welk onderzoek op dit gebied verdient aanbeveling?

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGAN-DAD / 17008625

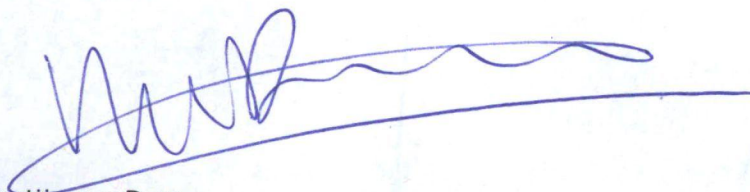
**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGAN-DAD / 17008625

grenswaarde voor blootstelling van de bevolking aan endotoxinen geformuleerd. Onderzoek op basis waarvan een toetsingskader voor endotoxinen kan worden opgesteld, loopt nog minstens een jaar door. Verder zal de staatssecretaris van IenM u om advies over het toetsingskader vragen. Ik verzoek u hier alvast rekening mee te houden.

Ik zie uw advies graag voor het einde van 2017 tegemoet.

Hoogachtend,

Martijn van Dam
Staatssecretaris van Economische Zaken